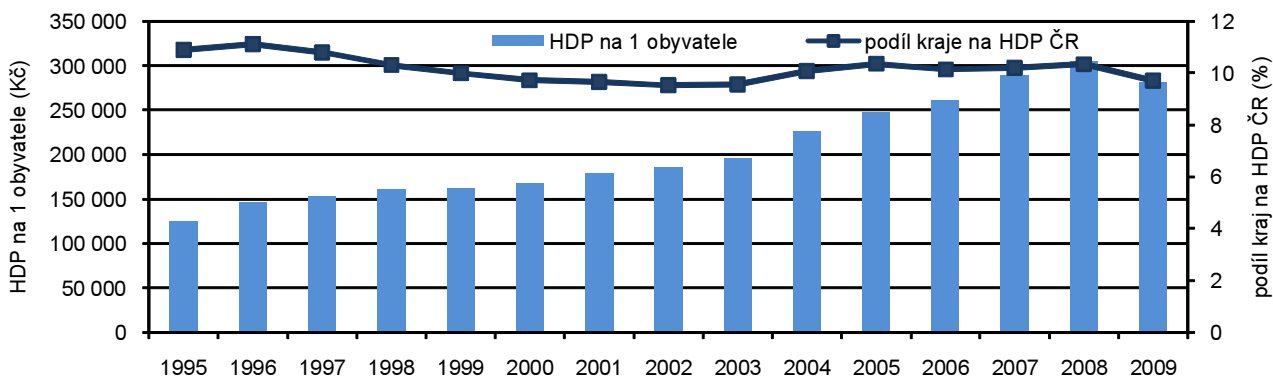

3. Ekonomický vývoj

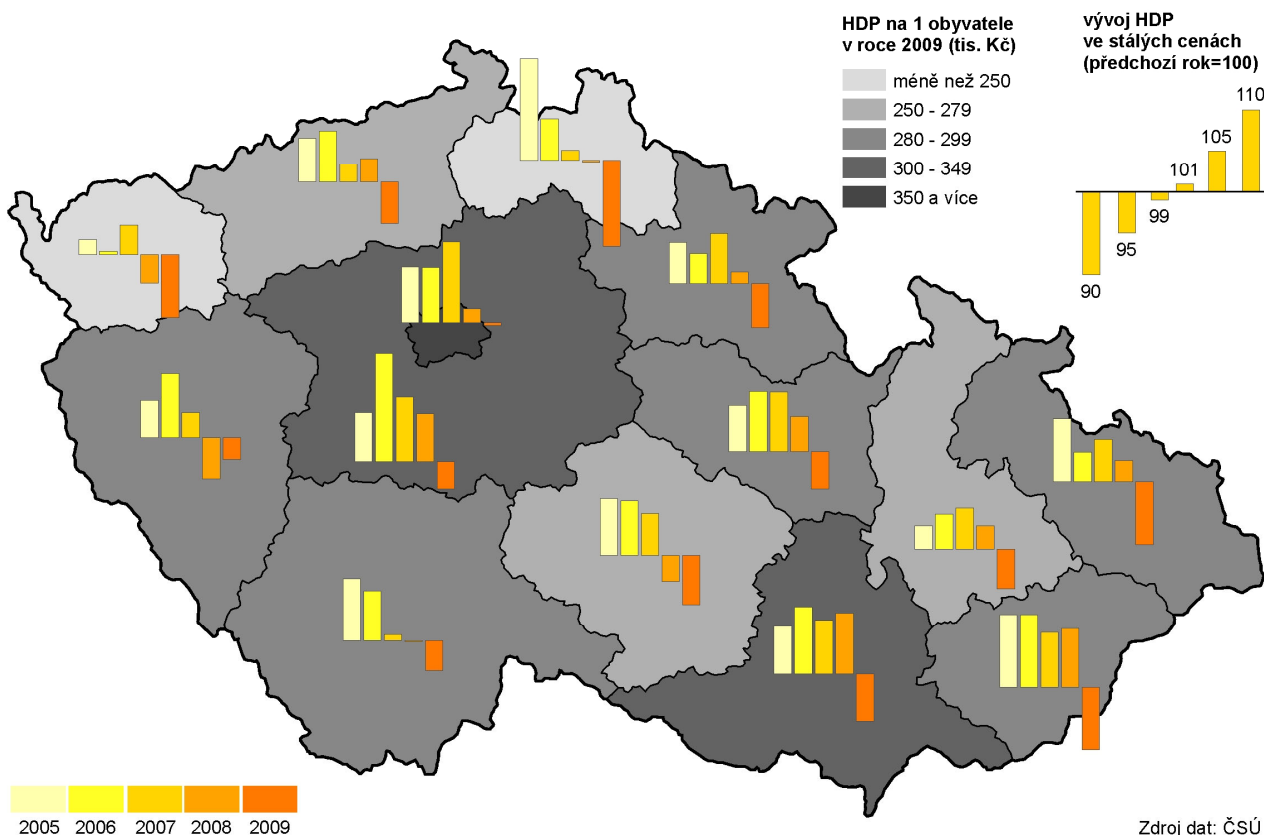
Hrubý domácí produkt Moravskoslezského kraje rostl do roku 2008, v roce 2009 meziročně klesl o 7,6 %

Hrubý domácí produkt Moravskoslezského kraje, tj. ukazatel vyjadřující souhrnnou hodnotu statků a služeb nově vytvořených v kraji v daném roce, se ve sledovaném období let 2005-2009 (údaje roku 2010 nejsou dosud známy) vyvíjel obdobným způsobem jako v celé České republice. Meziročně rostl, nejvíce hned z počátku uvedeného období. V roce 2005 byl zaznamenán meziroční růst o celých 7,6 % a meziroční růst, i když již méně dynamický, registrujeme až do roku 2008. V té době poměrně hluboká odbytová krize výkonnost ekonomiky výrazně snížila a krajská hodnota HDP se v roce 2009 meziročně propadla o stejných 7,6 %. Hrubý domácí produkt Moravskoslezského kraje se v roce 2009 podílel 9,7 % na HDP ČR.

Graf 12 Hrubý domácí produkt v Moravskoslezském kraji (běžné ceny)

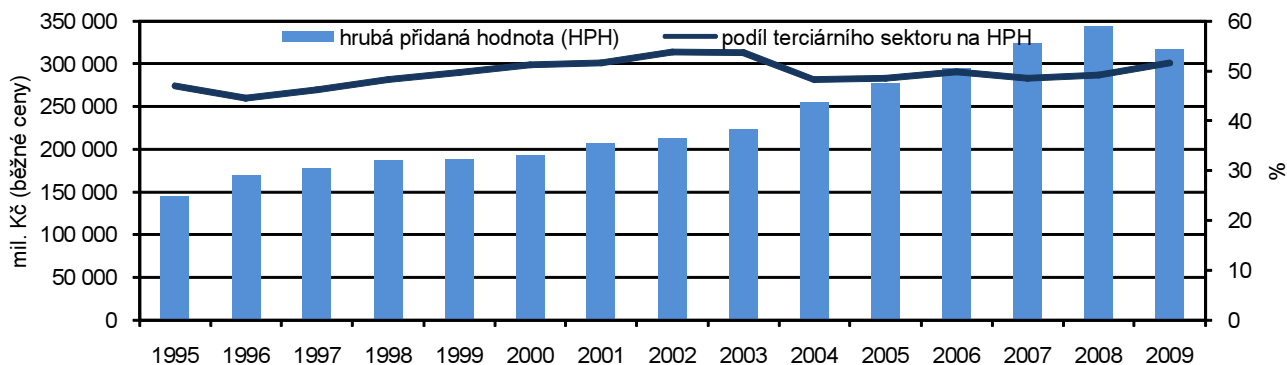
Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2005 až 2009

Roste význam tržních služeb

Hrubá přidaná hodnota, tj. hodnota nově vytvořených výrobků a služeb bez mezispotřeby vytvořená jednotlivými sektory ekonomiky kraje, ukazuje ve sledovaném období na rostoucí význam sektoru tržních služeb, výroby a distribuce energetických zdrojů a naopak v posledních letech spíše klesající podíl zpracovatelského průmyslu.

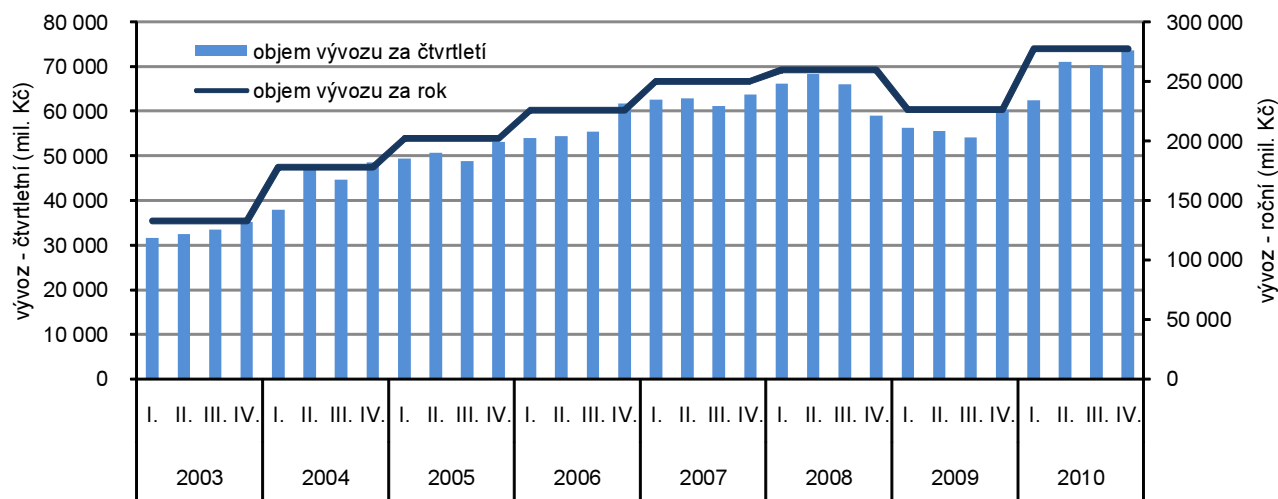
Graf 13 Hrubá přidaná hodnota v Moravskoslezském kraji

Podíl kraje na exportu celé ČR byl stabilní a koncem roku 2010 mírně rostl

Vývoj vývozu produkce z Moravskoslezského kraje byl ve sledovaném období pochopitelně ovlivněn propadem poptávky na především západoevropských trzích, což vedlo řadu exportérů k větší orientaci a navrácení se na východní trhy, kde dopady krize byly přece jen poněkud mírnější. Podíl kraje na exportu celé ČR byl ve sledovaném období poměrně stabilní a v posledních letech spíše rostl, a to včetně již zmíněného krizového roku 2009. Rok 2010 je z tohoto pohledu jednoznačně neúspěšnější.

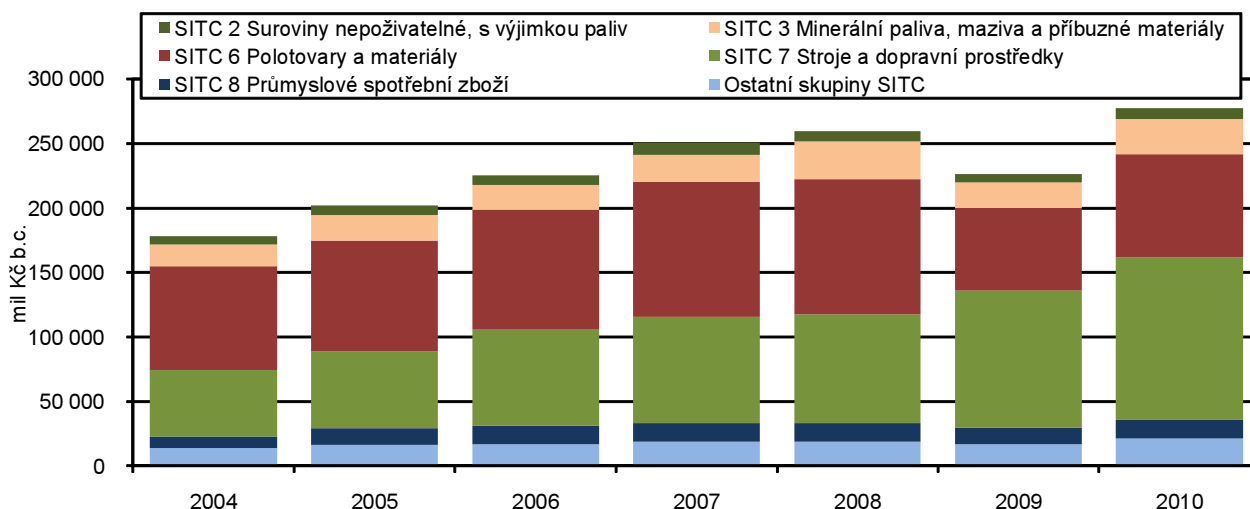
Graf 14 Vývoz v Moravskoslezském kraji

Počet výzkumných pracovníků neustále roste

V Moravskoslezském kraji je statisticky podchyceno více než 1 800 výzkumných pracovníků (údaj z roku 2009) a jejich počet se ve sledovaném období každoročně poměrně výrazně zvyšoval – od roku 2005 o 43,7 %. Pracovníci jsou soustředěni ve 201 různých pracovištích výzkumu a vývoje. Rovněž počet těchto pracovišť se každoročně zvyšuje, když v roce 2005 bylo takto evidováno jen 176 takovýchto pracovišť.

Graf 15 Vývoz z Moravskoslezského kraje dle vybraných skupin SITC

Výdaje na vědu a výzkum se opět zvyšují

Výdaje na výzkum a vývoj mají v Moravskoslezském kraji v posledních letech poněkud rozkolísaný vývoj. Největší objem ve výši větší než 5,5 mld. Kč byl vyčerpán v roce 2006. V roce 2008, v době krize celé ekonomiky, se tyto výdaje snížily o více jak polovinu. V následujících letech se tento objem financí opět postupně zvyšuje – v roce 2009 (údaje roku 2010 nejsou dosud známé) již dosahuje hodnoty přes 3 mld. Kč.

Podnikatelská sféra – rozhodující zdroj financování výdajů na vědu a výzkum

Rozhodujícím zdrojem financování výdajů na vědu a výzkum jsou jednotlivé firmy a organizace - obecně podnikatelská sféra, ze které plynou až 2/3 financí a jejichž objem po stagnaci v roce 2008 se již v roce 2009 opět poměrně výrazně zvýšil. V krajském srovnání jsou výdaje např. roku 2009 v pořadí 4. největší. Za jinak ekonomicky srovnatelným Jihomoravským krajem, kde výdaje do výzkumné a vědní oblasti dosáhly více jak 8 mld. Kč, však Moravskoslezský kraj stále výrazně zaostává.

Počet domácností, vlastníci PC se neustále zvyšuje

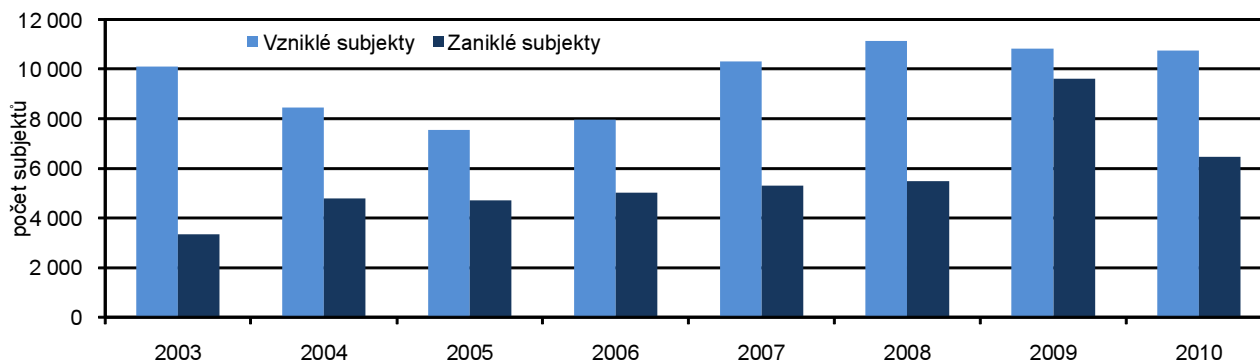
Počet domácností v roce 2009 (údaje roku 2010 nejsou dosud známé) používající osobní počítač vzrostl proti roku 2008 o 11,8 % a činil více než 51 % ze všech domácností. Z toho více jak devadesát procent jich bylo připojeno na internet.

Počet registrovaných subjektů trvale roste

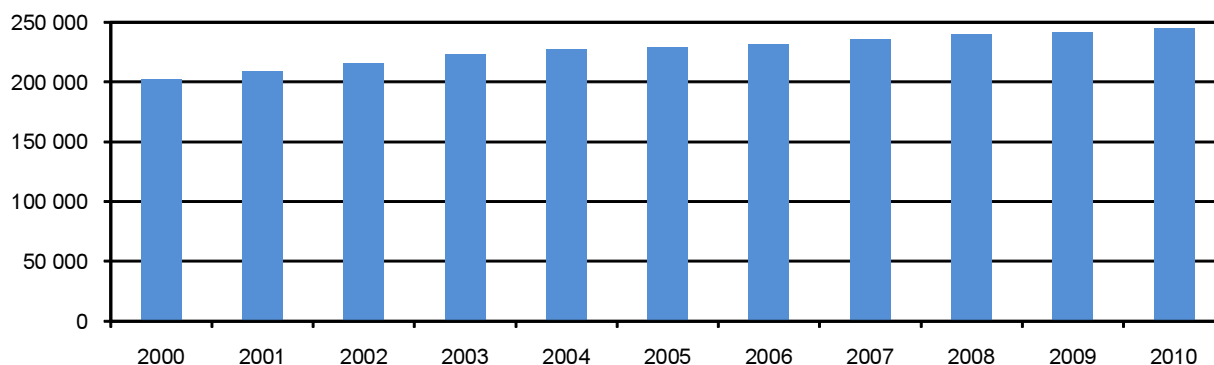
Ke konci roku 2010 bylo v kraji registrováno 245 290 ekonomických subjektů, tj. o dalších 4 187 subjektů (1,7 %) více, než tomu bylo v předešlém roce. Počet registrovaných subjektů i v dlouhodobém vývoji trvale roste i přesto, že samotný vývoj poněkud ovlivňují přijaté metodické změny ve vedení příslušného registru – např. v roce 2009 byla zrušena právní forma samostatně hospodařícího rolníka nezapsaného v obchodním rejstříku. Největší podíl (více než 75 %) na počtu registrovaných subjektů má právní forma fyzických osob podnikajících dle živnostenského zákona bez zápisu v obchodním rejstříku – absolutní počet činí 184 729 podnikatelů. Početně významnou skupinu tvoří i 21 734 společností s ručením omezeným (8,9 %).

Především v roce 2009 mimořádně vzrostl počet osob podnikajících podle živnostenského zákona, což je možno chápat jako určitou reakci na snižování počtu zaměstnanců ve výrobní i nevýrobní sféře v době, kdy na firmy dopadly důsledky odbytové krize a státní sféra snižovala postupně stavy svých zaměstnanců. Jejich počet se zvyšoval v předchozích i následujících letech, ne však tak mimořádným tempem.

Graf 16 Vznik a zánik subjektů v Moravskoslezském kraji k 31. 12.

Graf 17 Počet ekonomických subjektů v Moravskoslezském kraji k 31. 12.

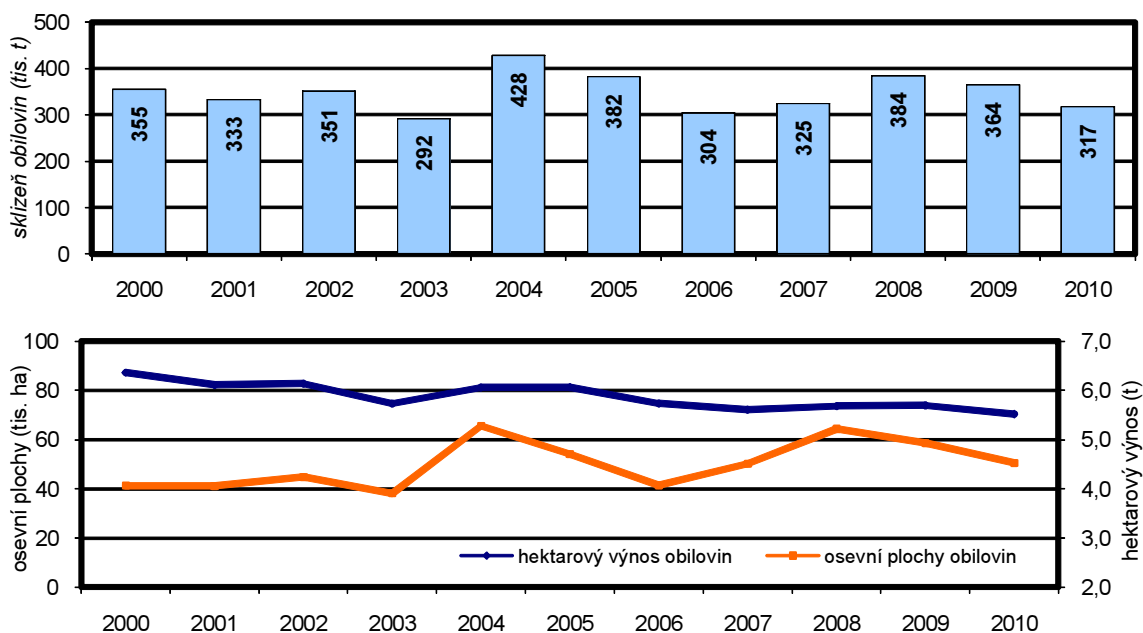
Zemědělská produkce klesá

Zemědělská produkce kraje v hodnotovém vyjádření, tj. ukazatel reprezentující celkovou finální produkci odvětví, měla v posledních letech spíše klesající tendenci. Poslední známé semidefinitivní (předběžné) výsledky roku 2009 hovoří o tom, že její hodnota meziročně poklesla o 16,6 %, přitom tak došlo v důsledku hodnoty jak rostlinné, tak živočišné produkce. Hlubší propad přitom zaznamenala produkce rostlinná (o cca 20%), živočišná produkce se snížila o 12,5 %. Jde přitom o pokračování trendu z předchozích let. Rostlinná produkce se tak v hodnotě zemědělské produkce dostala pod padesátiprocentní hranici (49,6 %). Přitom nejvýznamnější zastoupení měly v rostlinné produkci obiloviny a řepka. Živočišná produkce se na celkové tvorbě podílela jen 44,5 %, rozhodující podíl měla produkce mléka. Jen zhruba 3 % zemědělské produkce představuje produkce zemědělských služeb.

V rámci ČR není produkce zemědělství významná

V mezikrajském srovnání v rámci ČR není produkce zemědělství Moravskoslezského kraje nijak významná. V rostlinné produkci měřeno objemem sklizně nejvýznamnějších plodin (obiloviny, brambory, řepka) zaujímá kraj postavení v dolní části pořadí krajů většinou jen před Karlovarským, Libereckým a Zlínským krajem. Poněkud významnější roli v rámci celé ČR pak zastává produkce živočišná, a to hlavně díky poměrně rozsáhlému chovu drůbeže. Výroba masa v jatečné hmotnosti meziročně klesla o 10,9%, a to díky poklesu produkce jak hovězího a telecího masa tak vepřového.

Graf 18 Sklizeň, osevní plochy a hektarový výnos obilovin v Moravskoslezském kraji

Obhospodařovaná zemědělská půda byla ve sledovaném období v průměru konstantní

Meziroční pokles rostlinné produkce ve finančním vyjádření je z části dán i z roku na rok klesající rozlohou obhospodařované zemědělské půdy s dopadem na úhrnné osevní plochy. Z nich pak meziročně klesají plochy pícnin na orné půdě, konzumní zeleniny a okopanin. Mírně naopak rostou plochy obilovin – především pšenice. Technické plodiny a z nich na rozhodující ploše pěstovaný řepka, mají osevni plochy v průběhu sledovaných let spíše nevyrovnané a v průměru konstantní. Sklizeň zemědělských plodin vychází z osevnic ploch a je v průběhu let ovlivňována hlavně pěstebními a především povětrnostními podmínkami.

Mírně narůstá zalesňování

Lesní pozemky v Moravskoslezském kraji pokrývají více jak 193 tis. ha, tj. 35,6 % z rozlohy kraje a jejich rozloha v posledních letech mírně narůstá díky každoročně rostoucímu zalesňování (v roce 2010 zalesněno v kraji více než 2 tis. ha pozemků). Podíl lesních pozemků Moravskoslezského kraje na lesních pozemcích celé ČR představuje 7,3 % a uvedených více než 2 tis. ha zalesněných pozemků v minulém roce se podílí 9,3 % na celorepublikovém rozsahu zalesňování.

V roce 2010 se na území kraje vytěžilo 1,8 mil. m³ dřevní hmoty, tj. 10,6 % celkové těžby v rámci celé ČR. V převážné míře (95 %) se jednalo o jehličnaté dřevo. Rozsah těžby dřeva se v posledních letech pohybuje od 1,5 do 1,8 mil. m³.

Po propadu v roce 2009 začíná průmyslová produkce opět stoupat

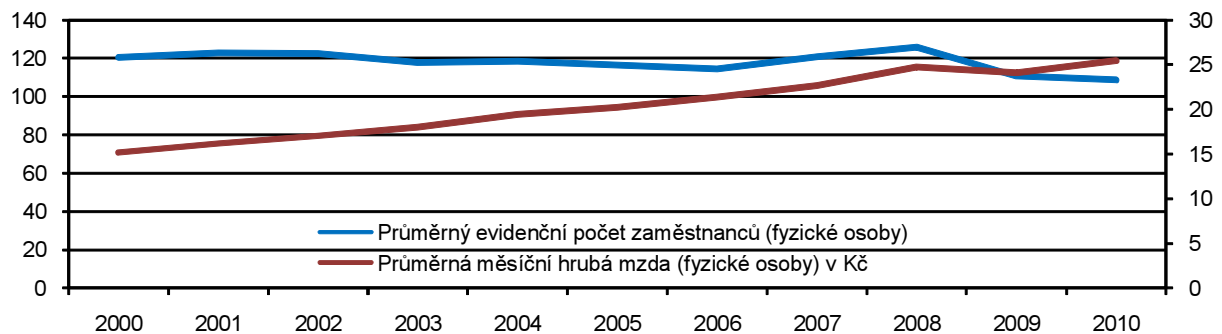
Průmyslová produkce kraje je statisticky zachycena za průmyslové subjekty zaměstnávající 100 a více pracovníků. Takovýchto subjektů bylo v kraji v roce 2010 v průměru registrováno 231, přitom jejich počet meziročně o 14 subjektů poklesl. V delší časové řadě však těchto větších průmyslových organizací v kraji spíše přibývalo - v roce 2005 jich bylo registrováno jen 204.

Dynamický vývoj produktivity je v posledních dvou letech ovlivněn klesajícím stavem průměrného evidenčního počtu zaměstnanců

Tržby těchto podniků ve sledovaném období kontinuálně rostly až do roku 2008. V roce 2009 dopady ekonomické krize vedly k propadu těchto tržeb meziročně o více než 72 mil. Kč, tj. o téměř jednu pětinu. Hned v roce následujícím se podařilo tento výpadek nahradit díky meziroční dynamice přesahující 26 %, což byl v krajském srovnání největší přírůstek tržeb (abs. +80,4 mil. Kč). Na tomto výsledku v roce 2010 se přitom podílelo jen 108,5 tis. zaměstnanců, tj. o 2 % meziročně menší pracovní kapacita. Na jednoho zaměstnance tak připadala

průmyslová produkce představující tržby za vlastní výrobky a služby průmyslové povahy v objemu za 3 592 tis. Kč. Od roku 2005 tak produktivita měřená tržbami na zaměstnance vzrostla o více jak jednu třetinu. I zde se však nejedná o kontinuální vývoj a i zde rok 2009 přinesl meziroční pokles, nicméně jen o cca 8 %, tj. výrazně menší než samotný propad tržeb. Dynamický vývoj produktivity je v posledních dvou letech ovlivněn klesajícím stavem průměrného evidenčního počtu zaměstnanců. Jejich průměrná hrubá měsíční mzda tak mohla v roce 2010 dosáhnout výše 25 457 Kč. při meziročním nárůstu o 5,6 %. I průměrná mzda pracovníků v průmyslu v roce 2009 meziročně poklesla (o 636 Kč, 2,6 %), za období let 2005 – 2010 však vzrostla o více než jednu čtvrtinu.

Graf 19 Průměrný počet zaměstnanců a jejich mzdy v průmyslových podnicích^{*)}

^{*)} v podnicích se 100 a více zaměstnanci

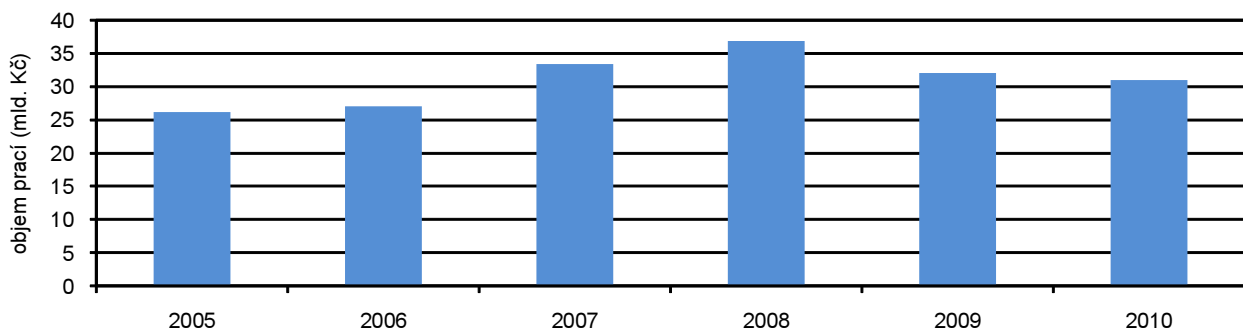
Propad základní stavební výroby od roku 2008 pokračuje

Základní stavební výroba celkem (v běžných cenách) v Moravskoslezském kraji za subjekty s 50 a více zaměstnanci (celkem 89 takovýchto subjektů) dosáhla v posledním roce sledovaného období téměř 12 mld. Kč, což bylo o 14 % méně než v předchozím roce. Průměrný počet zaměstnanců v těchto stavebních firmách rovněž poklesl, a to o 7,8 % na úroveň 9 121 pracovníků. Tato skutečnost negativně ovlivnila meziroční vývoj produktivity práce, zatímco vzrostly průměrné vyplácené měsíční mzdy. Ty se vyšplhaly na více než 24,5 tisíc Kč při meziročním růstu o 3,5 procenta. Průměrná hrubá měsíční mzda stoupá rok od roku po celé sledované období.

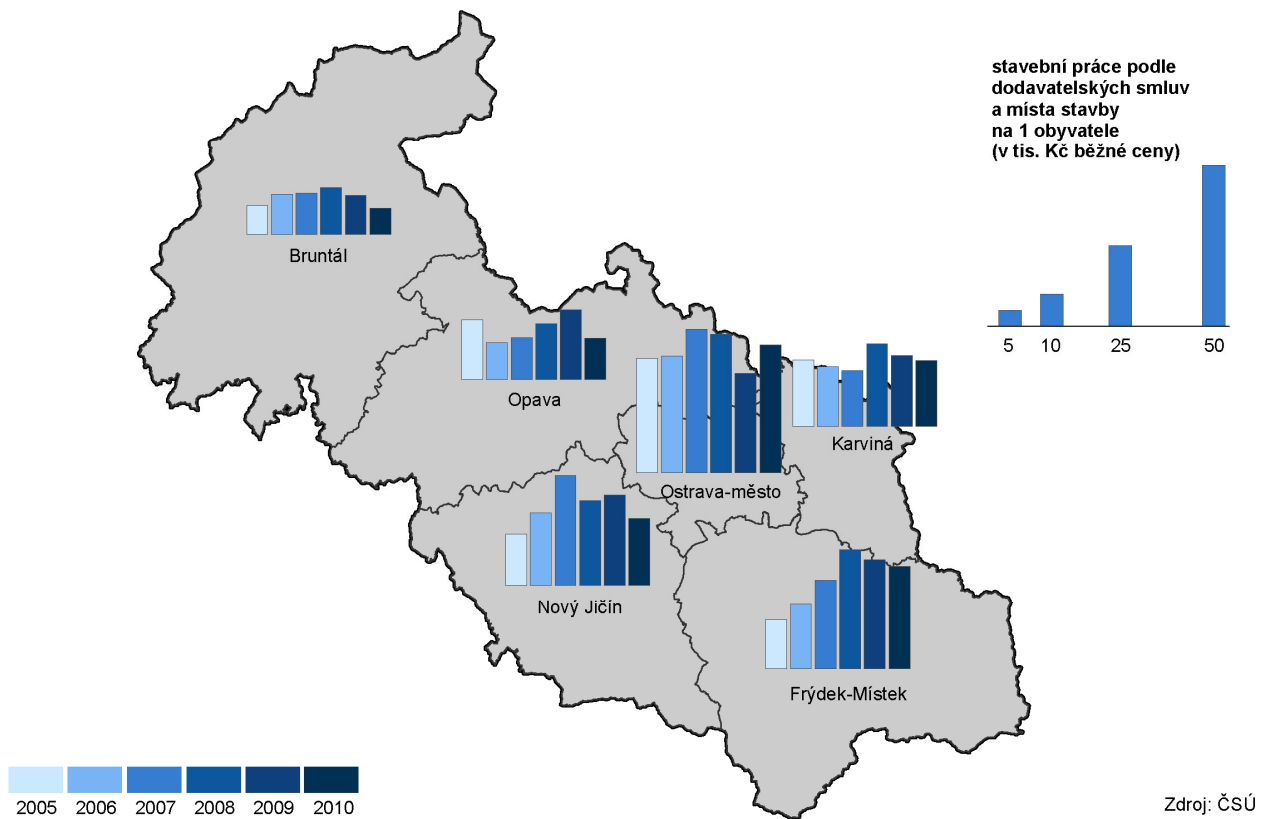
Propadají se i stavební práce dle dodavatelských smluv

Zároveň se od roku 2008 propadají stavební práce dle dodavatelských smluv v tuzemsku podle místa stavby celkem (za subjekty s 20 a více zaměstnanci) – např. v roce 2010 meziročně o 3,2 %. V posledním sledovaném roce představovaly stavební práce dle místa stavby na 1 obyvatele v Moravskoslezském kraji 24,9 tis. Kč (meziročně relativně o 28 % nižší objem). Touto hodnotou kraj obsadil 6. místo mezi 14 kraji ČR.

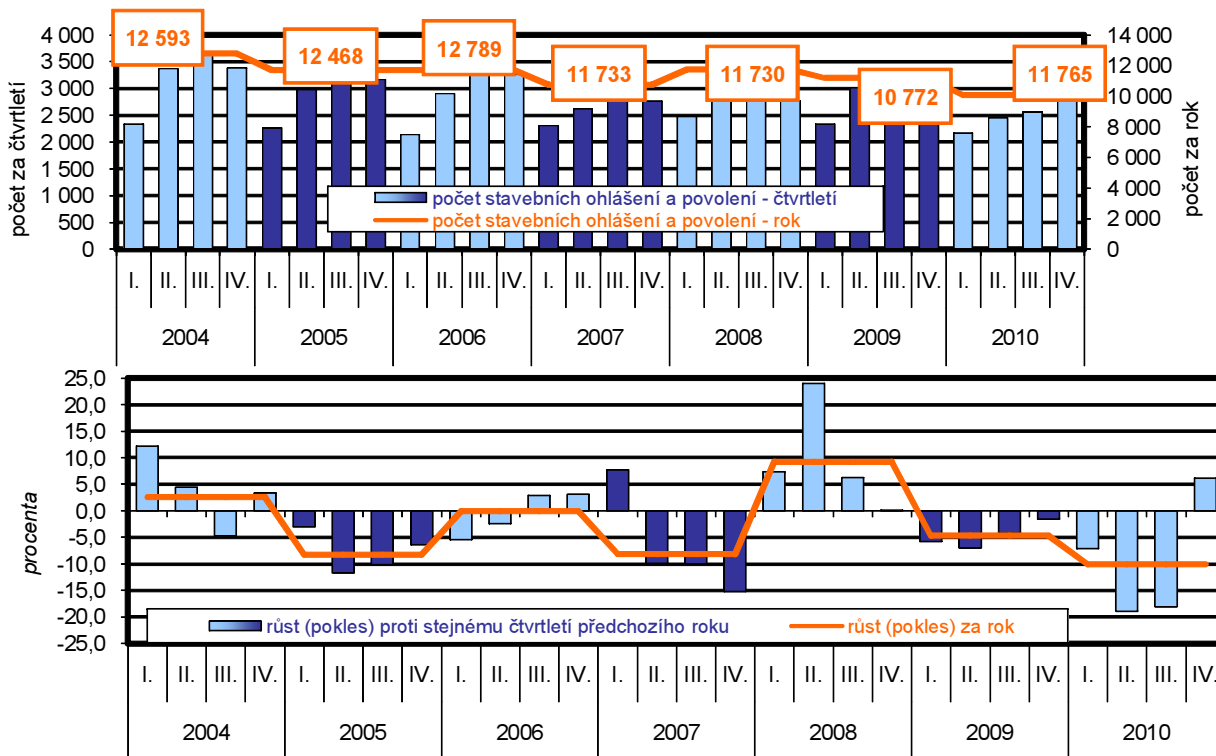
Graf 20 Stavební práce podle dodavatelských smluv v Moravskoslezském kraji

Stavební práce v okresech Moravskoslezského kraje v letech 2005 až 2010

Graf 21 Počet stavebních ohlášení a povolení v Moravskoslezském kraji a jeho vývoj

Snižuje se i počet vydaných stavebních povolení a ohlášení

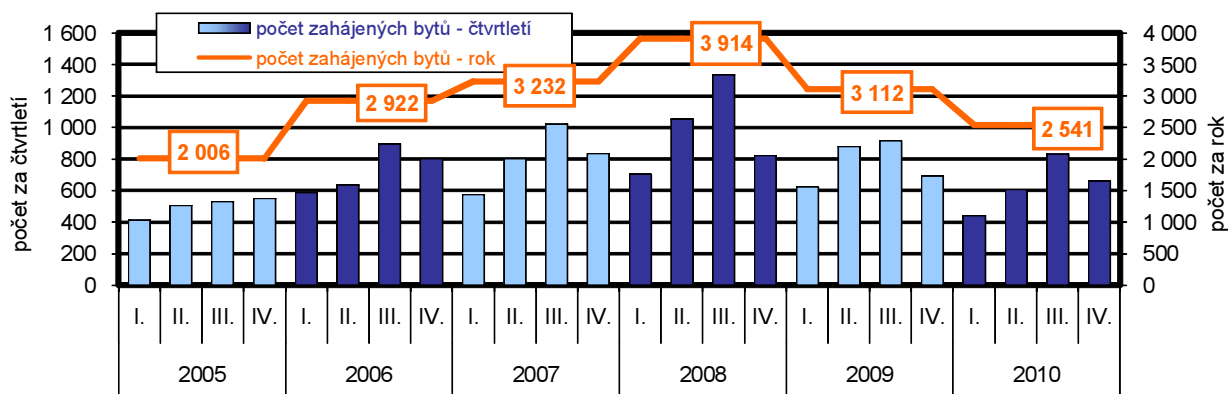
Stavební úřady v Moravskoslezském kraji v roce 2010 vydaly 10 078 stavebních ohlášení a povolení, tj. meziročně o 10,1 % méně. Orientační hodnota staveb, na které byla vydána v roce 2010 povolení

(ohlášení) meziročně klesly téměř o 4 %. Průměrná hodnota stavby, na které bylo vydáno stavební povolení, dosáhla hodnoty 4 033 tis. Kč.

Rok 2008 ukončil boom v oblasti bytové výstavby

Od roku 2005 se v kraji projevovala výrazná tendence růstu v počtu každoročně zahajované výstavby bytů. Tento trend hospodářská krize zastavila. Za celý rok 2010 se zahájila výstavba 2 541 bytů, což ve srovnání s předchozím rokem znamená citelný pokles počtu zahajované výstavby bytů o 18,4 %.

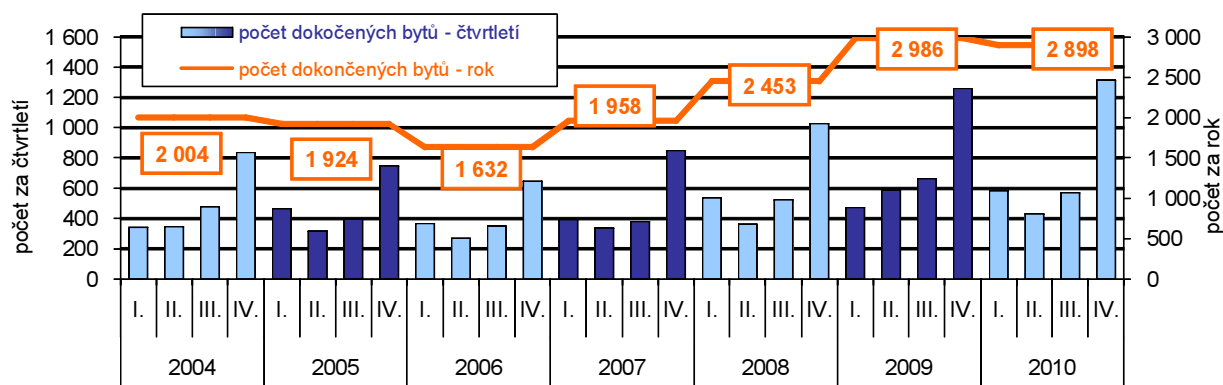
Graf 22 Zahájené byty v Moravskoslezském kraji

V bytové výstavbě se stavebníci soustředili především na dokončování rozestavěných bytů

Tendence dynamického růstu počtu zahajovaných bytů projevující se od roku 2005 do roku 2008 se postupně odráží i v rostoucím počtu bytů ročně dokončovaných. Ve sledovaném období bylo nejvíce bytů v Moravskoslezském kraji dokončeno v roce 2009 a v roce 2010 to bylo 2 898 bytů (o 2,9 % méně).

Graf 23 Dokončené byty v Moravskoslezském kraji

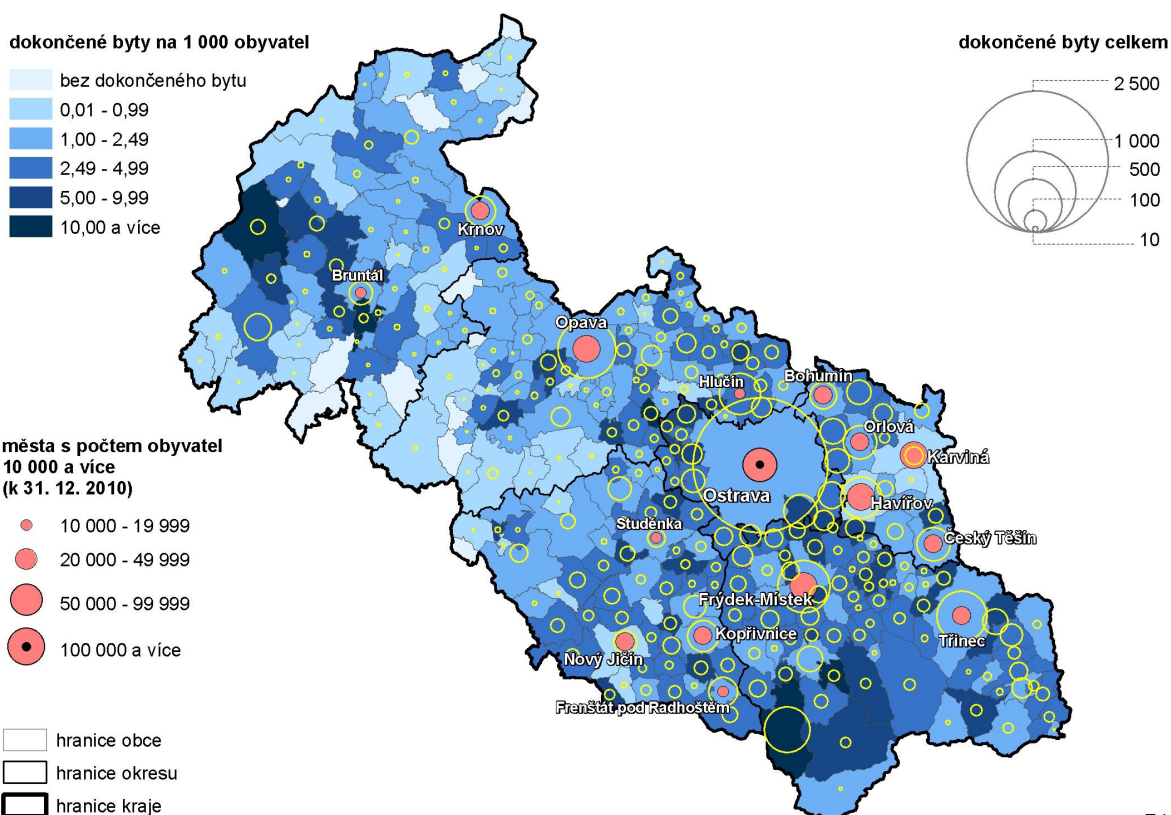
Silniční nákladní doprava má klesající tendenci

V roce 2009 (údaje roku 2010 nejsou dosud známé) klesl objem vyváženého nákladu do jiných krajů z kraje Moravskoslezského proti roku 2008 o 16,4 %, dovoz z jiných krajů o 13,2 % a v rámci kraje o více než 23 %. Přeprava osob rovněž klesla, a to o více než 12 % v rámci Moravskoslezského kraje. Vývoj železniční dopravy kopíruje v daném roce silniční dopravu.

V roce 2010 bylo provedeno celostátní sčítání dopravy, které poskytuje informace o intenzitách automobilové dopravy na dálniční a silniční síti ČR. Na dálnicích jsou intenzity dopravy stanoveny pomocí údajů z automatických detektorů dopravy. Podrobná skladba vozidel je odvozena z doplňkových ručních průzkumů. Na silnicích jsou intenzity dopravy stanoveny z výsledků ručních průzkumů pomocí přepočtových koeficientů. V Moravskoslezském kraji byly nejvyšší hodnoty ročního průměru denních intenzit všech vozidel přes 30 000 vozidel za 24 hodin

naměřeny v krajském městě Ostravě a to na úsecích silnic Martinovská a Bílovecká a pak Plzeňská a Výškovická. Dá se konstatovat, že další vysoké hodnoty byly naměřeny zejména v okresních městech, a to především ve Frýdku – Místku a Opavě.

Bytová výstavba v obcích Moravskoslezského kraje v letech 2005 až 2010

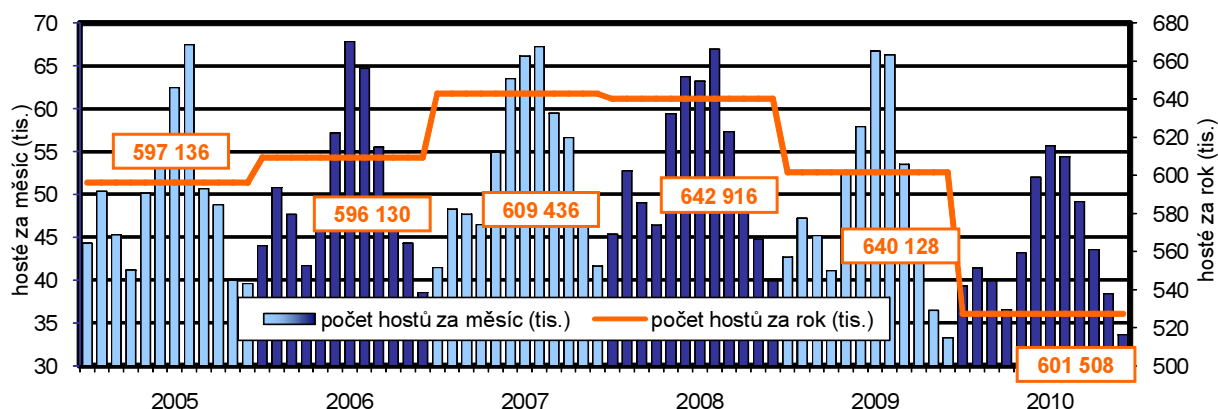

Zdroj: ČSÚ

Ubytovací kapacita se snížila

V roce 2010 bylo v Moravskoslezském kraji evidováno 405 hromadných ubytovacích zařízení, ve kterých bylo k dispozici 23 785 lůžek. Tato ubytovací kapacita byla menší než uváděná v předchozím roce.

Graf 24 Počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních Moravskoslezského kraje

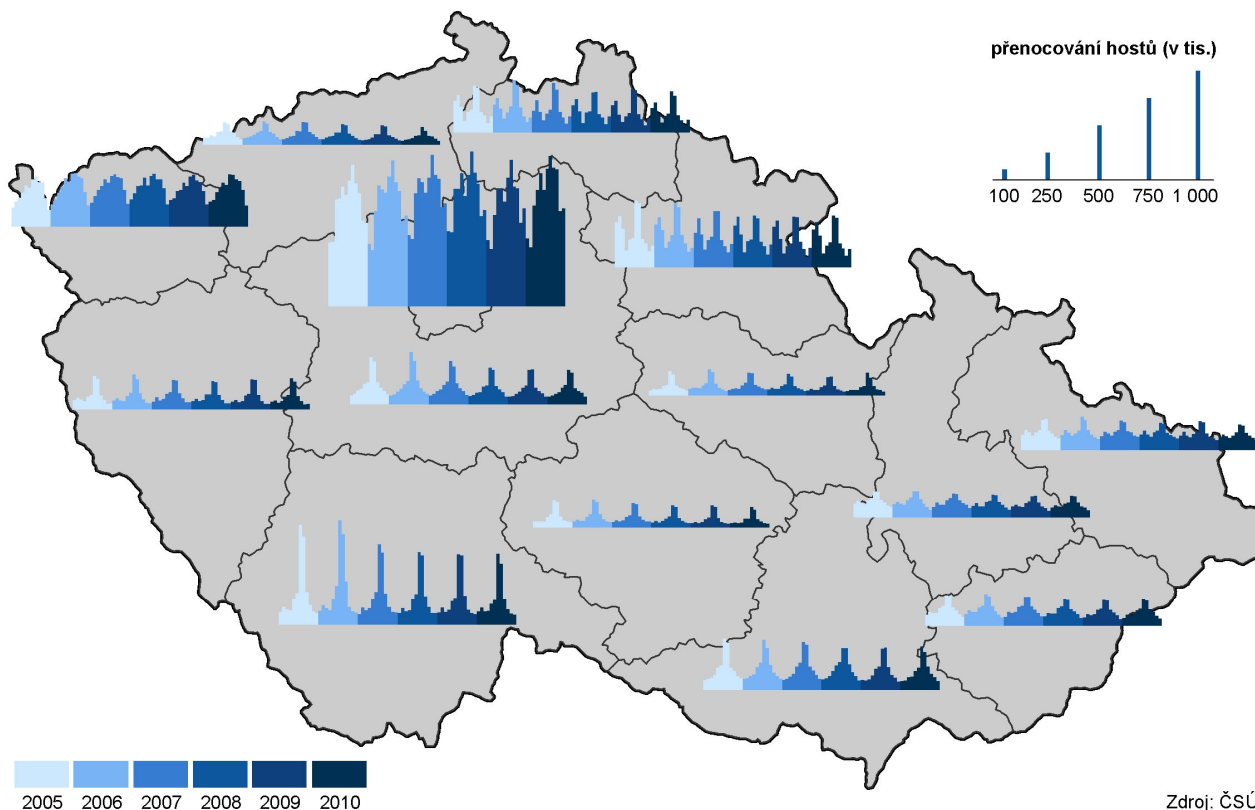

Vytiženost ubytovacích kapacit poklesla

Využití ubytovacích kapacit v roce 2010 opět meziročně pokleslo. Což lze dokumentovat na výrazném úbytku počtu hostů o 58 314 (tj. o 10,0 %). Počty zahraničních návštěvníků klesly v porovnání

s předchozím rokem o 10,6 %. V případě cizinců, především ze Slovenska, Německa a Polska, se mírně zvýšila průměrná doba pobytu. Průměrný počet přenocování byl v posledním sledovaném roce 3,3. Vyšší počet přenocování než průměrný byl zaznamenán u hostů z Řecka, ostatních evropských zemí (mimo sledovaných), Kanady, ostatních asijských zemí (kromě Číny, Izraele, Japonska a Jižní Koreje) a ostatních afrických zemí kromě Jihoafrické republiky.

Přenocování hostů v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v letech 2005 až 2010 (údaje za jednotlivé měsíce)

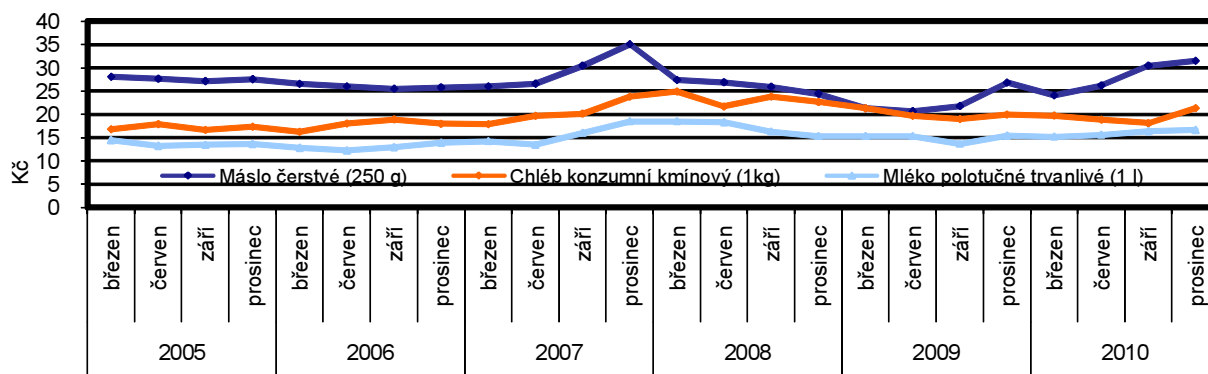

Zdroj: ČSÚ

Ceny většiny potravin se v roce 2010 meziročně zvýšily

Ceny klíčových potravinářských výrobků v roce 2010 proti roku 2009 vzrostly u většiny potravin. Masné výrobky kromě vepřového masa, pekárenské výrobky, mléko a všechny mléčné produkty včetně másla podražily, a to někdy dosti významně. Ceny brambor se téměř zdvojnásobily a taktéž ceny zeleniny významně stouply. Naopak došlo k poklesu cen u ovoce, cukru a přírodních minerálních vod uhlíčitých.

Graf 25 Průměrné spotřebitelské ceny másla, chleba a mléka v Moravskoslezském kraji

Souhrnný index spotřebitelských cen není publikován podle krajů, nicméně pro dokreslení situace je možno uvést údaje za celou Českou republiku, kdy meziroční míra inflace dosáhla v prosinci 2010 hodnoty 2,3 %. Míra inflace vyjádřená přírůstkem průměrného ročního indexu spotřebitelských cen, která vyjadřuje procentní změnu průměrné cenové hladiny za 12 posledních měsíců proti průměru 12-ti předchozích měsíců činila 1,5 %.